

УДК 81'373.2:02

UDC 81'373.2:02

ПЕРАЙМЕНАВАННІ БЕЛАРУСКІХ ПЕРЫЯДЫЧНЫХ ВЫДААННЯЎ

RENAMES OF BELARUSIAN PERIODICAL PUBLICATIONS

В. М. Лухверчык,

*кандыдат філалагічных навук,
дацэнт кафедры мовазнаўства
і лінгвадыдактыкі Беларускага
дзяржаўнага педагагічнага
ўніверсітэта імя Максіма Танка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8009-8129>*

V. Lukhverchik,

*Candidate of Philology, Associate
Professor of the Department of
Linguistics and Linguodidactics,
Belarusian State Pedagogical
University named after Maxim Tank
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8009-8129>*

Паступіў у рэдакцыю 18.03.2024.

Received on 18.03.2024.

У артыкуле разглядаецца працэс перайменаванняў беларускіх перыядычных выданняў. Адзначаецца, што ў працэсе свайго існавання газеты і часопісы рэнамінуюцца часцей за ўсё адзін або два разы; фіксуецца назва, якая мянялася 14 разоў. Абгрунтавана палажэнне, што на працэс перайменавання газет і часопісаў уплываюць экстралінгвістычныя фактары, сярод якіх змяненне прэцэдэнтных персаналій; з'яўленне новых форм арганізацыі працы, спосабаў вядзення гаспадаркі; прэцэдэнтныя падзеі ў жыцці народа і інш. Прааналізаваны лексічна-семантычныя асаблівасці старых і новаўтвораных прэсонімаў. Вылучаны 5 тыпаў рэнамінацый беларускіх перыядычных выданняў: рэнамінацыя ідэалагізацыйнага тыпу, рэнамінацыя лакалізацыйнага тыпу, рэнамінацыя ідэалагізацыйна-лакалізацыйнага тыпу, рэнамінацыя карэляцыйнага тыпу, рэнамінацыя суб'ектыўнага тыпу.

Ключавыя словы: назва перыядычнага выдання, перайменаванне, прэсонім, рэнамінацыя, тып рэнамінацыі.

The article discusses the process of renaming Belarusian periodicals. It is noted that during their existence, newspapers and magazines are most often renamed once or twice; there is a name that has changed 14 times. It is indicated that the process of renaming newspapers and magazines is influenced by extralinguistic factors, including the change of precedent personalities; the emergence of new forms of labor organization, methods of economic management; precedent events in the life of the people and others. The lexical and semantic features of old and newly created personal names are analyzed. There are 5 types of denomination of the Belarusian periodical press: denomination of the ideological type, denomination of the localization type, renomination of the ideological-localization type, renomination of the correlation type, renomination of the subjective type.

Keywords: name of a periodical, renaming, presonyms, renaming type.

Уводзіны. Мова адлюстроўвае культурныя, сацыяльныя, палітычныя і іншыя змены ў грамадстве і знаходзіцца ў працэсе пастаяннага развіцця. Адным з найбольш рухомах пластоў лексікі з'яўляюцца ўласныя імёны. Так, В. К. Чычагоў слушна адзначае, што ні адна сфера маўленчай дзейнасці грамадства не была так цесна і непасрэдна звязана з яго гісторыяй, як галіна анамастыкі [1, с. 8].

У лінгвістычнай літаратуры існуюць работы, прысвечаныя перайменаванню населеных пунктаў, у якіх аналізуюцца прычыны рэнамінацыі [2], матывы перайменаванняў [3], лексіка-семантычныя і структурна-граматычныя характарыстыкі старых і новых найменняў [4; 5] і іншыя. У сваю чаргу асаблівасці перайменавання іншых аб'ектаў анамастычнай прасторы практычна не аналізаваліся.

Мэта дадзенага артыкула – прааналізаваць працэс змянення назваў беларускіх газет і часопісаў, вызначыць тыпы рэнамінацый беларускіх перыядычных выданняў.

Асноўная частка. За час існавання канкрэтнае перыядычнае выданне можа неаднаразова

рэнамінавацца, што звязана з рознымі прычынамі (пераважна экстралінгвістычнага характару):

- 1) змяненне прэцэдэнтных персаналій;
- 2) з'яўленне новых формаў арганізацыі працы, спосабаў вядзення гаспадаркі;
- 3) перайменаванне, рэарганізацыя, рэструктурызацыя арганізацыі, якая заснавала перыядычнае выданне;
- 4) прэцэдэнтныя падзеі ў жыцці народа;
- 5) патрэба ў папулярнага палітычных партый, грамадскіх арганізацый, сацыяльна-эканамічных фармацый;
- 6) дэідэалагізацыя прэсы;
- 7) змяненне назвы населенага пункта, у якім выдаецца перыядычнае выданне.

Газеты і часопісы Беларусі змянялі свае назвы ад аднаго да сямі разоў. Усяго зафіксавана 654 пары перайменаванняў. Пераважная большасць перыядычных выданняў рэнамінавалася толькі аднойчы, зафіксавана адно перыядычнае выданне, назва якога мянялася 14 разоў.

У залежнасці ад тыпу дэфармацыі, якія адбыліся з прэсонімамі (пад прэсонімам сле-

дам за М. М. Тарчынскім мы разумеем назвы перыядычных выданняў [6]) у працэсе рэнамінацыі перыядычнага выдання, а таксама ад комплексу фактараў лінгвістычнага і экстралінгвістычнага характару можна вылучыць некалькі рэнамінацыйных тыпаў.

Найбольш пашыраным тыпам перайменавання (52,1 % ад агульнай колькасці выпадкаў рэнамінацыі, або 341 перайменаванне) з'яўляецца **рэнамінацыя ідэалагізацыйнага тыпу**, якой уласціва ўвядзенне ў склад назвы ці вывядзенне з яе кампанентаў-ідэалагем або замена адных ідэалагем іншымі. Услед за Н. А. Купінай, пад ідэалагемай мы разумеем вербальную адзінку, слова, «непасрэдна звязана з ідэалагічным дэнататам» [7, с. 91].

Інвентар прэсонічных ідэалагем можа вар'іравацца ў адпаведнасці з палітычнай прагматыкай. Названыя кампаненты заўсёды маркіраваны, а іх выкарыстанне ў складзе прэсоніма з'яўляецца адным з фактараў уздзеяння на масавую свядомасць. Як правіла, назвы з ідэалагемамі з'яўляюцца шаблоннымі, лёгка запамінаюцца і ствараюць у аб'ектаў маніпуляцыі (грамадства або яго часткі) ілюзію аблігатарнасці (*камунізм, сацыялізм, савецкі, ленінскі, сталінскі* і інш.).

У межах рэнамінацыі ідэалагізацыйнага тыпу вылучаюцца рэнамінацыя-ідэалагізацыя, рэнамінацыя-рэідэалагізацыя, рэнамінацыя-дэідэалагізацыя.

Рэнамінацыя-ідэалагізацыя – змяненне назвы перыядычнага выдання, якое характарызуецца ўтварэннем прэсоніма, што ў параўнанні з першаснай назвай газеты (часопіса) набывае выразную ідэалагічную канатацыю, адлюстроўвае ідэалогію пэўнага перыяду.

Працэс ідэалагізацыі прэсонімаў характэрны для прэсы савецкага перыяду (пераважна для 1930–1960-х гг.). У якасці ідэалагем у структуры назваў перыядычных выданняў выкарыстоўваліся ўласныя імёны (мянушкі) палітычных дзеячаў, назвы грамадска-эканамічных фармацый, пануючых палітычных партый і некаторыя іншыя лексемы, а таксама вытворныя ад іх. Так, папулярнымі становяцца аданрапонімныя найменні, утвораныя на аснове імён У. І. Леніна, радзей І. В. Сталіна: *Вясковы будаўнік* (Слуцк, 1924¹) → *Ленінскі шлях* (Слуцк, 1930); *Калгаснік Петрыкаўшчыны* (Петрыкаў, 1931) → *Сталінская праўда* (Петрыкаў, 1938); *Калектывіст* (Уваравічы, 1930) → *Сцяг Ільіча* (Уваравічы, 1943); *Калгасная праца* (Асіповічы, 1938) → *Запаветы Леніна* (Асіповічы, 1965) і інш.

Пачынаючы з 1930-х гг. пры рэнамінацыі перыядычных выданняў дастаткова часта выкарыстоўваліся субстантыў камунізм і ад'ектывы *сацыялістычны, камуністычны, савецкі*, што было звязана з ідэяй пабудовы сацыялізму: *Асвета* (Мінск, 1924) → *Камуністычнае выхаванне* (Мінск, 1930); *Наш край* (Мінск, 1925) → *Савецкая краіна* (Мінск, 1930); *Сцяг калектывізацыі* (Глуск, 1931) → *Сацыялістычная вёска* (Глуск, 1938); *Сялянская праўда* (Ганцавічы, 1945) → *Савецкае Палессе* (Ганцавічы, 1967) і інш.

У 1920-я – пачатку 1950-х гг. пры рэнамінацыі перыядычных выданняў дастаткова часта выкарыстоўваліся канструкцыі з кампанентам *большавік, большавіцкі*, а таксама вытворныя ад іх: *Весткі ЦК КП(б)Б* (Мінск, 1927) → *Большавік Беларусі* (Мінск, 1927); *Зорка Барысаўшчыны* (Барысаў, 1927) → *Большавік Барысаўшчыны* (Барысаў, 1930); *Калгасны сцяг* (Чавусы, 1931) → *За большавіцкія калгасы* (Чавусы, 1938); *Камунар* (Сянно, 1918) → *Большавіцкая трыбуна* (Сянно, 1938) і інш.

Для дзяржаўнай ідэалогіі ваеннага перыяду характэрна абсалютызацыя ідэі перамогі, што адбілася ў выкарыстанні адпаведных лексічных сродкаў пры рэнамінацыі перыядычных выданняў: *Звязда на рубяжы* (Дрыса, 1931) → *Патрыёт Радзімы* (Дрыса, 1940); *Стаханавец палёў* (Чачэрск, 1938) → *Смерць акупантам* (Чачэрск, 1943); *Калектывная праца* (Бялынічы, 1938) → *Перамога* (Бялынічы, 1944) і інш.

Рэнамінацыя-рэідэалагізацыя – змяненне назвы перыядычнага выдання, што характарызуецца ўтварэннем прэсоніма, у якім праз актуалізацыю ідэалагічна канатаванага кампанента адлюстроўваюцца новыя сацыяльна-палітычныя прыярытэты ў жыцці грамадства. Названы тып перайменаванняў у пераважнай большасці характэрны для 1950–1960-х гг.

Для гэтага падтыпу рэнамінацыі характэрна замена прэсонімаў з кампанентам *большавік, большавіцкі* на назвы з кампанентам *камунізм, ленінскі, сталінскі*: *За большавіцкія тэмпы* (Ветка, 1931) → *Сталінская праўда* (Ветка, 1943); *Большавіцкая трыбуна* (Міёры, 1944) → *Зара камунізма* (Міёры, 1952); *За большавіцкія перамогі* (Нароўля, 1938) → *Сталінскі сцяг* (Нароўля, 1952); *Большавік* (Капаткевічы, 1935) → *За камунізм* (Капаткевічы, 1953) і інш.

Перайменаванню падвяргаліся таксама назвы перыядычных выданняў з кампанентамі *сацыялізм, камунізм* і вытворныя ад іх. У якасці новаўтвораных найменняў фіксуецца прэсонімы з лексэмамі *ленінскі, чырвоны*: *За сацыялістычнае слаборніцтва* (Круглае, 1938) → *Ленінскі сцяг* (Круглае, 1944); *Прамень камунізма* (Шклоў, 1931) → *Чырвоны барацьбіт*

¹ Тут і далей указваецца год заснавання (публікацыі першага нумара) перыядычнага выдання.

(Шклоў, 1945); *Шлях да камунізма* (Сянно, 1952) → *Ленінская іскра* (Сянно, 1963); *Зара камунізма* (Крупкі, 1960) → *Ленінскім курсам* (Крупкі, 1963); *Сцяг сацыялізма* (Чашнікі, 1938) → *Чырвоны прамень* (Чашнікі, 1965).

Яшчэ адной рысай перайменаванняў названага падтыпу з'яўляецца замена прэсонімаў з кампанентамі *сталінскі, сталінец* на адзінкі з кампанентам:

- а) *ленінскі, Ільч: Сталінскі сцяг* (Нароўля, 1952) → *Ленінская праўда* (Нароўля, 1956); *Сталінская праўда* (Ветка, 1943) → *Пад ленінскім сцягам* (Ветка, 1956) і інш.;
- б) *камунізм, камуніст, камуністычны: Сталінец* (Журавічы, 1935) → *Сцяг камунізма* (Журавічы, 1938); *Сталінец* (Добруш, 1935) → *Зара камунізма* (Добруш, 1956); *Сталінскі шлях* (Іванова, 1944) → *Камуніст* (Іванова, 1956) і інш.;
- в) *Кастрычнік* (як указанне на Кастрычніцкую рэвалюцыю): *Сталінская праўда* (Петрыкаў, 1938) → *Сцяг Кастрычніка* (Петрыкаў, 1956); *Сталінскі шлях* (Багушэўск, 1935) → *Чырвоны Кастрычнік* (Багушэўск, 1956); *Пад ленінскім сцягам* (Ветка, 1956) → *Перамога Кастрычніка* (Ветка, 1965) і інш.

Рэнамінацыя-дэідэалагізацыя – змяненне назвы перыядычнага выдання, што характарызуецца вывядзеннем са складу прэсоніма ідэалагічна кананізаванага кампанента (або яго заменай на эмацыянальна нейтральны кампанент, які паказвае на агульна-началавечыя, працоўныя каштоўнасці, від дзейнасці і пад.).

Дастаткова часта адзначаецца замена прэсонімаў са структурнымі кампанентамі *камунізм, камуністычны, сацыялістычны*. У якасці новых адзінак выкарыстоўваюцца назвы перыядычных выданняў з кампанентамі *праца: Сацыялістычная перамога* (Быхаў, 1944) → *Сцяг працы* (Быхаў, 1957); *Зара камунізма* (Міёры, 1952) → *Сцяг працы* (Міёры, 1962) і інш.; з адзінкамі, якія з'яўляюцца найменнем асобы: *Камуністычны шлях* (Крупкі, 1931) → *Голас калгасніка* (Крупкі, 1938), *Сцяг камунізму* (Гомель, 1959) → *Трыкатажніца* (Гомель, 1991) і інш.; з кампанентамі, якія паказваюць на тэрыторыю, тып населенага пункта: *Сацыялістычная перабудова* (Любань, 1938) → *Кліч Радзімы* (Любань, 1943); прамежак часу: *Зара камунізму* (Пружаны, 1962) → *Раённыя будні* (Пружаны, 1991) і г. д.

Дэідэалагізуюцца назвы перыядычных выданняў і шляхам пазбаўлення ад антрапнічных кампанентаў (*У. І. Ленін, І. В. Сталін*): *Сталінскі заклік* (Езярышча, 1935) → *Калгасная вёска* (Езярышча, 1938); *Сталінскі сцяг* (Гомель, 1938) → *Трыбуна хлебароба* (Гомель, 1956), *Сталінскі шлях* (Свір, 1944) → *Зара*

(Свір, 1956); *Іскры Ільча* (Мінск, 1930) → *Бярозка* (Мінск, 1945) і інш.

Шэраг перайменаванняў звязаны з рэнамінацыяй адзінак з кампанентамі *чырвоны, савецкі*, які паказвае на вернасць ідэалам краіны Саветаў і выражае адпаведныя дзяржаўныя прыярытэты. Для новых прэсонімаў характэрна выкарыстанне стылістычна нейтральных адзінак: *Чырвоны койданавец* (Койданова, 1929) → *Трактар* (Койданова, 1930); *Чырвоная Лагойшчына* (Лагойск, 1931) → *Новая вёска* (Лагойск, 1938); *Савецкі патрыёт* (Старобін, 1943) → *Шахцёр* (Старобін, 1965); *Савецкі настаўнік* (Мінск, 1972) → *Настаўнік* (Мінск, 1994) і інш.

Характэрнай для беларускай прэсаніміі з'яўляецца **рэнамінацыя лакалізацыйнага тыпу** (11 % ад агульнай колькасці выпадкаў рэнамінацыі, або 72 перайменаванні), якая аб'ядноўвае падтыпы перайменавання перыядычных выданняў, пры якіх новаўтвораныя адзінкі набываюць кампаненты, здольныя асацыіраваць перыядычнае выданне з пэўнай тэрыторыяй, або страчаюць іх. У адпаведнасці з гэтым вылучаецца рэнамінацыя-лакалізацыя і рэнамінацыя-дэлакалізацыя.

Рэнамінацыя-лакалізацыя – змяненне назвы перыядычнага выдання, якое характарызуецца ўтварэннем прэсоніма, у структуру якога ўводзіцца кампанент тапонімнага характару, што прама ці ўскосна паказвае на тэрыторыю распаўсюджвання газеты (часопіса) або на тэрыторыю яе прыярытэтных «інфармацыйных інтарэсаў».

У якасці кампанентаў-тапонімаў ужываюцца адзінкі, утвораныя ад назвы раённага горада, у якім выдаецца перыядычнае выданне, назвы краіны, воднага аб'екта і вытворныя ад іх.

Для рэнамінацыі-лакалізацыі характэрна пазбаўленне ад кампанентаў *перамога, праца, радзіма: За Радзіму* (Магілёў, 1943) → *Магілёўская праўда* (Магілёў, 1956); *Сцяг перамогі* (Верхнядзвінск, 1963) → *Дзвінская праўда* (Верхнядзвінск, 1963); *Сцяг працы* (Быхаў, 1957) → *Маяк Прыдняпроўя* (Быхаў, 1963); *Шлях перамогі* (Глыбокае, 1962) → *Веснік Глыбоччыны* (Глыбокае, 1991) і інш.

Рэнамінацыя-дэлакалізацыя – змяненне назвы перыядычнага выдання, пры якім з яе структуры выводзіцца кампанент-тапонім або адтапонімны дэрыват.

Пад працэс рэнамінацыі гэтага тыпу даволі часта падпадаюць адзінкі, пабудаваныя па мадэлях «**Кампанент, які абазначае асобу + кампанент-тапонім**». Новаўтвораныя прэсонімы часта захоўваюць кампанент (вытворны ад кампанента) першаснай назвы: *Калгаснік Мазырышчыны* (Мазыр, 1930) → *Калгаснік* (Мазыр, 1938); *Калгаснік Уздзеншчыны* (Узда, 1932) →

Прыгранічны калгаснік (Узда, 1938); *Большавік Полаччыны* (Полацк, 1936) → *Большавіцкі шлях* (Полацк, 1938) і інш. У структуры новаўтвораных назваў частотнымі з'яўляюцца стылістычна нейтральныя кампаненты: *Камунар Заслаўшчыны* (Заслаўе, 1931) → *На ахове граніцы* (Заслаўе, 1938); *Вілейская праўда* (Вілейка, 1939) → *Сялянская газета* (Маладзечна, 1940); *Рэчыцкая праўда* (Рэчыца, 1930) → *Зара камуны* (Рэчыца, 1938) і інш.

Шырока прадстаўлены рэнамінацыі, заснаваныя на скасаванні тапоніма *Беларусь* (у адзіным выпадку *Рэспубліка Беларусь*): *Паляўнічы і рыбалоў Беларусі* (Мінск, 1990) → *Паляўнічы і рыбалоў* (Мінск, 1996); *На экранях Беларусі* (Мінск, 1957) → *На экранях* (Мінск, 1995); *Беларускі ўніверсітэт* (Мінск, 1955) → *Універсітэт* (Мінск, 2006) і інш.

Наступны тып рэнамінацыі аб'ядноўвае два папярэднія тыпы. **Рэнамінацыя ідэалагізацыйна-лакалізацыйнага тыпу** (12 % ад агульнай колькасці выпадкаў рэнамінацыі, або 78 перайменаванняў) заснавана на тым, што прэсонім з ідэалагічна маркіраваным кампанентам змяняецца на назву з нейтральным кампанентам з адначасовым увядзеннем кампанентаў, якія асацыююць перыядычнае выданне з пэўнай тэрыторыяй. Пераважная большасць выпадкаў такой рэнамінацыі прыпадае на 1990–2000-я гады. Адзінкавыя прэцэдэнты адзначаюцца таксама ў 1950–1960-я гг.

Новаўтвораныя намінацыі ўтрымліваюць кампанент-тапонім, утвораны ад назвы населенага пункта або назвы воднага аб'екта: *Сталінская праўда* (Рудзенск, 1952) → *Рудзенская праўда* (Рудзенск, 1955); *Ленінскі шлях* (Жыткавічы, 1945) → *Новае Палессе* (Жыткавічы, 1962); *Агні камунізму* (Светлагорск, 1962) → *Светлагорскія навіны* (Светлагорск, 1991); *За камунізм* (Бераставіца, 1967) → *Бераставіцкая газета* (Бераставіца, 1991); *Ленінская іскра* (Сянно, 1963) → *Голас Сяненшчыны* (Сянно, 1992) і інш.

Вылучана **рэнамінацыя карэляцыйнага тыпу** (ад лац. *correlation* 'суаднясенне') (4 %, або 26 выпадкаў перайменавання), у аснове якой – змяненне назвы перыядычнага выдання з вывадзеннем са структуры першаснай назвы ўстановы-заснавальніка і ўключэннем актуальнага наймення гэтай установы. У пераважнай большасці да названай групы належаць выпадкі рэнамінацыі ўніверсітэцкіх выданняў (1990–2000-я гг.).

Пры мадыфікацыі назваў газет (часопісаў) структурныя мадэлі прэсонімаў, як правіла, захоўваюцца: *Веснік МДМІ* (Мінск, 1999) → *Веснік БДМУ* (Мінск, 2001); *Веснік Мазырскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя Н. К. Крупскай* (Мазыр, 1999) → *Веснік Мазыр-*

скага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта (Мазыр, 2002) і інш.

Сярод іншых, колькасна нешматлікіх выпадкаў рэнамінацыі названага тыпу вылучаюцца перайменаванні газет фабрык і заводаў (1935–1939 гг.): *Камунаравец* (Мінск, 1929) → *Кіравец* (Мінск, 1935); *Шчаткомбавец* (Віцебск, 1932) → *Куйбышавец* (Віцебск, 1939) і інш.

Вылучаецца таксама **рэнамінацыя суб'ектыўнага тыпу** (20,9 % ад агульнай колькасці выпадкаў рэнамінацыі, або 137 перайменаванняў), якая характарызуецца змяненнямі назваў газет і часопісаў, не абумоўленымі выдавочным уплывам пэўных фактараў.

Шырока прадстаўлены мадыфікацыі структурнага кампанента прэсоніма, які называе асобу. Фіксуюцца перайменаванні, у якіх у першаснай і новаўтворанай назве захоўваецца найменне асоб, аднак паводле розных характарыстык: *Метпрамавец* (Віцебск, 1928) → *Металіст* (Віцебск, 1933); *Ударнік калгасаў* (Церахоўка, 1931) → *Стаханавец* (Церахоўка, 1938); *Трыбуна наватара* (Орша, 1955) → *Трыбуна тэкстыльшчыка* (Орша, 1992) і інш.

У шэрагу выпадкаў пад працэс рэнамінацыі падпадаюць адзінкі з кампанентамі *сельскі, сялянскі*: *Сялянская праўда* (Шаркаўшчына, 1944) → *Калгасны шлях* (Шаркаўшчына, 1950); *Сельскае жыццё* (Маларыта, 1965) → *Голас часу* (Маларыта, 1991) і інш.; *калгасны, калгаснік*: *Калгасная перамога* (Лоеў, 1938) → *Наша перамога* (Лоеў, 1943); *Калгаснік Беларусі* (Мінск, 1953) → *Сельская гаспадарка Беларусі* (Мінск, 1957) і інш.

Рэнамінацыя некаторых адзінак, на першы погляд, матывуецца пашырэннем тэматыкі выдання: *Ахова раслін* (Мінск, 1998) → *Земляробства і ахова раслін* (Мінск, 2003); *Дэфекталогія* (Мінск, 1995) → *Спецыяльная адукацыя* (Мінск, 2008); *Геаграфія: праблемы выкладання* (Мінск, 1995) → *Геаграфія* (Мінск, 2013) і інш., аднак аналіз тэматычнай скіраванасці часопісаў з храналагічна першаснай і другаснай назвай дазваляе зрабіць выснову, што тэматычныя змены маюць пераважна дэклаарацыйны характар.

Заклучэнне. Прэсонімы з'яўляюцца дынамічным пластом онімнай лексікі, паколькі пры захаванні тоеснасці дэнатата перыядычныя выданні могуць неаднаразова рэнамінавацца, што звязана з рознымі прычынамі, пераважна экстралінгвістычнага характару. Беларускія перыядычныя выданні мянялі свае назвы ад аднаго да 14 разоў. Параўнанне лексічна-семантычных асаблівасцей старой і новаўтворанай назваў дазволіла вылучыць 5 тыпаў рэнамінацый. Найбольш пашыраным тыпам у беларускай прэсаніміі з'яўляецца рэнамінацыя ідэалагізацыйнага тыпу.

ЛІТАРАТУРА

1. Чичагов, В. К. Из истории русских имён, отчеств и фамилий / В. К. Чичагов. – М. : Просвещение, 1959. – 128 с.
2. Кавалёва, А. В. Перайменаванні ў сістэме назваў населеных пунктаў Беларусі (1919–1991 гг.) / А. В. Кавалёва. – Мазыр : МДПУ, 2020. – 139 с.
3. Никитин, С. А. Лингвистические аспекты переименований географических объектов в России : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.21 / С. А. Никитин ; Ин-т языкознания РАН. – М., 2003. – С. 4.
4. Валасенка, А. А. Вытворча-прамысловыя тапанімічныя назвы Беларусі : дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.01 / А. А. Валасенка. – Мінск, 2003. – 121 л.
5. Картавенко, В. С. Становление региональной топонимической системы (Западный регион России) : дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.01 / В. С. Картавенко. – Смоленск, 2012. – 397 л.
6. Торчинський, М. М. Структура онімного простору української мови : моногр. / М. М. Торчинський ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Хмельницький : Авіст, 2008. – 567 с.
7. Купина, Н. А. Языковое строительство: от системы идеологем к системе культурем / Н. А. Купина // Русский язык сегодня. Вып. 1. / РАН. Ин-т рус. яз. им. В. В. Виноградова ; отв. ред. Л. П. Крысин. – М. : "Азбуковник", 2000. – С. 182–189.

REFERENCES

1. Chichagov, V. K. Iz istorii russkih imyon, otchestv i familij / V. K. Chichagov. – M. : Prosveshchenie, 1959. – 128 s.
2. Kavalyova, A. V. Perajmenavanni ŭ sisteme nazvaŭ naselelyh punktaŭ Belarusi (1919–1991 gg.) / A. V. Kavalyova. – Mazyr : MDPU, 2020. – 139 s.
3. Nikitin, S. A. Lingvisticheskie aspekty pereimenovaniy geografigicheskikh ob"ektov v Rossii : avtoref. dis. ... kand. filol. nauk : 10.02.21 / S. A. Nikitin ; In-t yazykoznaniiya RAN. – M., 2003. – S. 4.
4. Valasenska, A. A. Vytvorcha-pramyslovyya tapanimichnyya nazvy Belarusi : dys. ... kand. filal. navuk : 10.02.01 / A. A. Valasenska. – Minsk, 2003. – 121 l.
5. Kartavenko, V. S. Stanovlenie regional'noj toponimicheskoy sistemy (Zapadnyj region Rossii) : dis. ... d-ra filol. nauk : 10.02.01 / V. S. Kartavenko. – Smolensk, 2012. – 397 l.
6. Torchins'kij, M. M. Struktura onimnogo prostoru ukrains'koi movi : monogr. / M. M. Torchins'kij ; Kiiiv. nac. un-t im. Tarasa Shevchenka. – Hmel'nic'kij : Avist, 2008. – 567 s.
7. Kupina, N. A. Yazykovoe stroitel'stvo: ot sistemy ideologem k sisteme kul'turem / N. A. Kupina // Russkij yazyk segodnya. Vyp. 1. / RAN. In-t rus. yaz. im. V. V. Vinogradova ; otv. red. L. P. Krysin. – M. : "Azbukovnik", 2000. – S. 182–189.